

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

Catedrala Mântuirii neamului.

O troiță de lemn, care poartă inscripția „În preajma acestui loc va fi clădită catedrala mântuirii neamului” și așezată pe colina Dealului Mitropoliei din București, dinspre Piața Bibescu Vodă, începând de Sâmbătă 11 Maiu crt., arată trecătorilor locul unde s'a proiectat clădirea acestei catedrale.

Așezarea și sfințirea troiței s'a făcut cu solemnitate mare, de față fiind întregă familia regală, înalta regentă, membrii guvernului, mai mulți episcopi, clerul capitalei, primarul capitalei și a sectoarelor, casa regală, etc. și numeros public. După sfințirea troiței înaltul regent, I. P. S. Sa patriarhul Miron Cristea a rostit o înălțătoare cuvântare, spunând că această catedrală se ridică din voința marelui nostru Rege Ferdinand I-ul, exprimată într'o scrisoare adresată Sf. Sinod la 10 Maiu 1920, care scrisoare se încheie cu următoarele:

„De-opotrivă deci Noi și poporul nostru, în clipele acestea de măreață înfăptuire a visului de aur al strămoșilor, să ne întoarcem cu tot sufletul către Biserica strămoșească, ce a contribuit atât de mult la unitatea neamului și să ridicăm urmând puternicei tradiții — *o biserică* — un monument vrednic de a fi simbolul unității naționale și al credințelor, împodobită cu toate darurile ce sunt podoaba gândirii și artei noastre răsăritene“.

În continuarea cuvântării sale, înaltul ierarh justifică alegerea acestui loc, care cuprinzând și halele pieții Bibescu Vodă, va avea o întindere de 30 mii m. pătrați, teritor îndestulitor pentru a da cuvenita măreție catedralei ce se va ridica. Roagă de încheiere pe bunul D-zeu să-și reverse darurile asupra neamului nostru ca toate mi-

lioanele de români să contribuie la această măreață înfăptuire, chiar și cei nevoiași aducând dinarul văduvei din Sf. Evanghelie, nu atât pentru dar, ci ca prin această biserică să se lege astfel sufletește de neam prin Biserică.

A mai vorbit primarul capitalei, tot în termeni simbolici.

Despre realizarea faptică a acestei catedrale nu s'a spus un singur cuvânt. Guvernul cu reprezentanții săi au fost simpli asistenți, nimeni n'a dat și n'a promis un singur ban. Odată era vorba să se pună piatra fundamentală a catedralei, acum vedem că s'a pus numai o troiță, care în caz de nevoie poate fi mutată într'alt loc. Între astfel de împrejurări generația noastră n'avem mare nădejde să vedem ridicându-se Catedrala Mântuirii neamului. Ne-au trebuit nouă ani până să facem cel dintâi pas — și acesta simbolic — spre realizarea gândului marelui Rege Ferdinand I-ul. De continuăm la felu, nici în 99 de ani nu va fi gata catedrala. E vorba să coste un miliard de Lei. Statul gospodar rău, în continuă criză bănească, puțin iubitor de biserică, totdeauna va găsi pretexte de a nu da decât firimituri de subvenții; milionarii și arhimilionarii țării, lipsiți de D-zeu, nici prin gând nu le trece să dea ceva din prisosul lor; săracii cu sufletul bogat, ar da și n'au de unde, așa că tot I. P. Sf. Sale Patriarhului Miron, îndeosebi ca înalt regent, îi revine sarcina de a afla și mijloacele de înfăptuire a măreței catedrale. Vechii voveozi, după izbânzi, zideau îndată bisericile de pomenire, nu le lăsau în grija urmașilor, cari uită, căci își creiază alte idealuri și au alte preocupări!

Programul serbărilor comemorative dela Alba-Iulia în 20 Maiu.

I. În revărsatul zorilor 21 lovituri de tunuri, vor anunța solemnitatea zilei.

II. La ora 9, primirea M. Sale Regelui, M. Sale Reginei Maria, A. S. R. Principei Mame, A. S. R. Principele Regent, A. S. R. Principei Ileana și a Inaltei Regente, înconjuțați de Casa M. S. Regelui și a M. S. Reginei Maria. Pornirea Cortegiului Regal și a Inaltei Regente dela gară spre Biserica Incoronării va fi salutată prin 101 lovituri de tunuri.

III. La ora 9.30, Te-Deum la Biserica Incoronării.

IV. La ora 10, ședință solemnă în Sala Unirii. Desvălirea plăcilor comemorative din Sala Unirii așezate de Astra.

V. La ora 11 jum., A. S. R. Principele Regent, împreună cu ceilalți Inalți Regenti va primi defilarea, pe platoul dinaintea Bisericii Incoronării, în prezența M. S. Regelui, A. M. S. Reginei Maria, A. S. R. Principei Mame și A. S. R. Principei Ileana în următoarea ordine: Veteranii din Războiul Independenței din 1877, delegații studențimei dela Universitățile din Țară, cu drapelul roșu dela Iași, albastru dela București, galben dela Sibiu, încredințate în 1894 studențimii spre a fi reunite odată de Liga domnișoarelor române din Sibiu; junii din Brașov, arcașii din Bucovina, foștii ofițeri ai armatei moldovenești din Basarabia, fanfarele din Banat, delegația foștilor luptători din războiul Intregirii, Voluntarii ardeleni, bănățeni și bucovineni, cortegiul istoric și Armata.

VI. La ora 13, masă populară.

După amiază.

Deschiderea Expoziției Muzeului Unirii, sub conducerea Astrei.

Serbări populare.

Plecarea la București.

CREAȚIUNEA LUMII

(Urmare).

C) Originea omului.

Conform referatului biblic (Gen. I. 26; Gen. II. 7), omul atât ca corp, cât și ca suflet, a fost creat de D-zeu.

Contrar acestui adevăr pe deplin evident, evoluționismul extrem pretinde că omul s'ar fi născut printr'un proces natural și pur mecanic, din speciile animale.

Această ultimă învățătură, privitoare la originea omului, atât din punct de vedere științific, cât și filozofic, este absolut falsă. În ciuda tuturor asemănarilor la cari se provoacă evoluționistii din categoria amintită, omul se distinge esențial de cele mai superioare animale. Se deosebește din punct de vedere anatomic, prin mersul, formația mânilor, picioarelor și formația craniului. La deosebiri anatomic se adaugă și cele spirituale. Omul și nu animalul este înzestrat cu rațiune și voință liberă, este conștient de dispozițiile sale științifice, religioase și artistice. Ținând cont de toate acestea, este o imposibilitate a reduce originea lui la animal. De altcun o seamă din marii naturaliști, combat părerea că omul ar fi evoluat din animal, astfel că nici în această privință nu poate fi vre-o contradicție între învățătura biblică și știință.

[Geneza vorbește despre creațiunea omului în două locuri, Gen. I. 26 și II. 7. După Gen. I. 26, D-zeu a creat pe om după chipul și asemănarea sa; iar după Gen. II. 7, l-a format din pământ și i-a suflat duh de viață. În aceste locuri, dintre cari în special al doilea, are un colorit antropomorfic, creațiunea omului este înfățișată într'o formă cât se poate de intuitivă, creatorul asemănându-se cu un olar, care modelează lutul. Pe noi ne interesează ideea cuprinsă, forma fiind ceva absolut secundar. Astfel că este o nebunie când ateistii, contrari ai tratatului biblic despre creațiune, având în vedere numai forma externă, afirmă că nu se poate considera de adevăr, învățătura că originea omului avem a o reduce la o formă de lut, asupra căreia s'a suflat duh de viață, cât timp ideea exprimată de autorul biblic este: D-zeu a creat sufletul omului din nimic, iar trupul din materia creată mai înainte. În ce formă a creat D-zeu pe om ca corp, referatul biblic nu ne-o spune mai amănunțit, precum nu ne spune în ce formă a creat lumea, pământul, viața vegetală și animală.

În tendința de-a armoniza cât mai mult referatul biblic cu evoluționismul extrem, unii dintre teologi chiar au făcut prea multe concesii. Astfel învățatul teolog apusean, G. Mivart, concede

că D-zeu ar fi lăsat să se desvolte corpul omenesc din corpul animal, iar în acesta a sădit sufletul. Corpul omenesc în acest caz ar fi fost format de D-zeu numai indirect. Lui Mivart i-au urmat și alți teologi ai bisericii apusene.¹⁾

Însă părerea aproape unanimă a bisericii este, că nu-i o necesitate practică a merge cu concesiunile prea departe, numai de hatârul unei armonizări a Bibliei cu știința. Ce-i mai mult chiar și amintii teologi, aderenți ai părerii, că corpul omenesc s'a desvoltat prin evoluție din cel mai superior tip animal, nu găsesc că deslegarea problemei privitoare la originea omului, din partea științelor naturale este întemeiată pe dovezi sigure. Astfel Wasmann în scrierea „Biologie“ pag. 285, precizează că dovezile aduse de știință, privitoare la originea somatică a omului din animal, sunt foarte șubrede și insuficiente.

Joh. Ude, aderent al părerii lui Mivart, într-o scriere de mai târziu²⁾ își schimbă diametral opus felul de a vedea lucrurile. Crede că chiar dacă biserica n'ar lua o atitudine față de problema originii omului, ar trebui totuși susținută cu tărie părerea, că omul a fost creat direct de D-zeu. În cea mai recentă scriere a lui³⁾ aduce argumente speculative contra faptului că corpul omenesc ar reprezenta ultima treaptă evolutivă a vieții animale.

Evoluționiștii extremiști își argumentează ipoteza privitoare la originea omului din animal, prin asemănările anatomice, fiziologice și embriologice, cari există între om și maimuța.

a) Anatomia comparată, zic ei, ne dovedește că structura oaselor, a craniului, formațiunea piciorului, a mâinii, a dinților, a musculaturii, cu un cuvânt întreg organismul omului, seamănă mult cu cel al maimuței. În consecință omul este înrudit de aproape cu maimuța.

Da, este drept că între structura anatomică a corpului omenesc, și structura corpului unor moime sunt anumite asemănări. Concluzia făcută de evoluționiștii însă e prea pripită. Câteva note de asemănare nu pot fi o dovadă pentru descendența omului din animal. Ce-i mai mult, o seamă de naturaliști (Agassiz, Burmeister, Wigand; cf. Dr. V. Suciuc „Teol. dogm.“ v. I), constată că între anatomia omului și a maimuței sunt pe lângă câteva asemănări multe diferențe esențiale:

1. Omul singur este biman, pe când toate animalele sunt patrumane, ori patrupede.

2. Mâna omului cu perfecta ei structură, se vede că-i un organ al unei ființe raționale, nu tot astfel picioarele de dinaintea a maimuțelor. Deși s'ar părea că ar exista o oare-care asemănare între degetul cel mare al mâinei omului și al moimei, faptice nu este. Multe moime nici nu au

degetul cel mare, iar unghiile sunt încovoiate și ascuțite.

3. Picioarul omului, după felul cum este făcut, se vede că aparține unei ființe care are să umble în două picioare.

4. Singur omul are o poziție verticală, pe care el nu și-a câștigat-o prin dedare ori prin educație, ci ea este o necesitate naturală, căci lui îi lipsește acea legătură dorsală, care se află la animale și care susține capul animalului, ca pe un brățar. Omul deci trebuie să-și țină capul în sus, ceea-ce nu se poate decât în poziția verticală. El chiar dacă ar voi, n'ar putea umbla statornic pe patru picioare.

b) Între fiziologia omului și fiziologia animalelor iarăș ar fi o seamă de note comune.

Astfel naturalistul Rengger constată că omul suferă de multe din boalele, de cari suferă și anumite moime.⁴⁾ Hans Friedenthal pornind dela faptul că dacă amestecăm un sânge cu sânge strein, corpurile cari îl compun se separă de olaltă, stabilește că sângele unor moime antropide nu acționează în acest senz asupra sângelui omenesc, deci concluzia: sângele moimelor antropoide este de-aproape înrudit cu sângele omului.⁵⁾ Înrudirea fiziologică este deci a se atribui originii comune.

Concluzia și de astădată este lipsită de logică, căci sunt cunoscute înrudiri fiziologice acolo, unde nici cei mai extremiști aderenți ai evoluționismului nu găsesc vre-o înrudire.⁶⁾

c) În fine evoluționiștii aduc argumente și din embriologie. Embriionul omului ar semăna mult cu embrionul animalelor, ba ar trece în desvoltarea lui prin stadiile evolutive ale vieții animale.

Valoarea acestui argument am arătat-o în cap. „Originea speciilor“. Legea embriologică a lui Haeckel azi e abandonată de toți biologii, admiterea ei duce la multe absurdități.

Împotriva ipotezei descendenței omului din moimă vorbesc în special paleontologia și psihologia.

a) Până azi după îndelungate cercetări în straturile geologice nu s'a găsit urma formei de tranziție dela animal la om. Au crezut unii ce-i drept în jumătatea a doua a secolului trecut, că au dat de aceste urme, însă s'au înșelat. Căci atât fosilele găsite în Neandertal la 1856 cât și cele dela Spy din Belgia 1886 nu reprezintă pe intermediarul între maimuța și om. Resturile găsite de medicul Dubois în Java la 1891 reprezintă o maimuță de o mărime puțin obicinuită, probabil un Gibbon contimporan omului.

b) Deosebirea esențială între om și animal, este natura spirituală morală a omului. Singur omul cugetă și voește. Își exprimă cugetările prin cuvânt, proprietate escluzivă a ființei raționale.

¹⁾ Erich Wasmann „Biologie“ p. 279; N. Peters „Glauben und Wissen im biblischen Schöpfungsbericht“ p. 56; G. Reinhold „Der alte und der neue Glaube“ p. 121.

²⁾ „Kann der Mensch vom Tier abstammen?“

³⁾ „Der metaphysische Beweis für die Unmöglichkeit der Tierabstammung des Menschen“ cf. Specht „Lehrbuch der Apologetik“ p. 153.

⁴⁾ cf. Dr. V. Suciuc „Teologia dogmatică specială“ v. I. p. 232.

⁵⁾ „Arbeiten aus dem gebiet der experimentellen Physiologie“ cf. Specht „Lehrbuch Apologetik“ der pag. 153.

⁶⁾ Bumüller „Die Krone der Schöpfung“ p. 74.

Cu toate că Darwin crede că multe din tipurile animale superioare și-au avut feliul lor de limbă, până azi nu s'a putut observa ca această facultate să se fi dezvoltat mai departe de muget și strigăt. Nimeni n'a văzut o moimă vorbind, fiindcă graiul nu este dependent de vre-un defect fizic al organului de vorbire. Animalul (moima) nu vorbește și nu va vorbi nici când, nu fiindcă n'ar putea vorbi, ci fiindcă nu are ce vorbi.

„Cuvântul servește ca expresiune a ideii și apare numai după ce s'a format o idee oarecare. În aceasta constă deosebirea vorbei de sunetele nearticulate. Papagalul poate fi învățat să pronunțe sunete articulate, fapt, care arată că el are această capacitate fizică. Pentru ce însă papagalii nu vorbesc între ei în pădure, pentru ce nu-și exprimă senzațiile lor prin cuvinte? Fiindcă n'au idei, cari sunt condiția indispensabilă a darului vorbirii. Nici un papagal n'a produs vr'o idee, fiindcă n'a avut-o. Tăcerea și necuvântarea sunt lege în lumea animală, a cărei nimicire ar fi echivalentă cu nimicirea legii gravitației, sau a unei alte legi din lumea anorganică. Ideea se desvolaltă în formă de reprezentare în care se îmbracă așa zicând, înainte de a se întrupa în cuvânt. Trecând dela limbă la calitățile intelectuale și morale ale omului, noi găsim, că și aci este un abis între om și animal. Păreră că facultățile spirituale ale omului, diferă de ale animalelor numai după grad, și nu după natura lor, nu este întemeiată pe nimic real. Dacă se presupune că animalele au rațiune, de ce nu sunt capabile să se desvolte din punct de vedere intelectual și moral? De ce la anima'e nu putem observa cultură, știință, religie etc.? Ce este rațiunea și cari sunt legile ei? Dacă rațiunea se definește ca facultatea, care formează idei generale, atunci asemenea facultate nu o putem presupune la animale, prin urmare nu le putem atribui capacitatea de a cugeta, fiindcă raționamentele și deducțiunile nu sunt posibile fără ideile generice“.¹⁾

Pentru a ne edifica asupra feliului cum este azi privită teoria descendenței omului din animal, citez părerile câtorva corifei naturaliști: Wirckow, în congresul naturaliștilor ținut la München declară: „Faptele ne arată totdeauna o linie de deosebire constantă între om și moimă. Și noi n'avem dreptul să propunem originea omului dela o altă ființă viețuitoare, și nici nu putem să considerăm aserțiunea aceasta, drept o concluzie științifică. Și eu trebuie să o spun, că orice investigație ne-a depărtat tot mai tare dela deslegarea pe care ne-am fost propus-o“.²⁾ Renumitul antropolog, profesorul Quatrefages la sfârșitul unui raport privitor la problema originii omului spune: „Embriologia este de acord cu anatomia și cu morfologia, ca să arate cât de mult rățăcesc cei ce susțin descendența omului din momite, pe baza teoriilor darwiniste“.³⁾

Alb. Fleischmann în opera „Des Entwicklungsgedanke in der gegenwärtigen Natur- und Geisteswissenschaft“ 1922, crede că după o muncă de 40 ani în domeniul zoologiei trebuie să dea expresiune următoarelor: „ideea unei evoluții străvechi a tipurilor animale, nu găsește nici un razem în constatările faptice făcute azi asupra animalelor“ p. 92. El vede și în lucrarea lui S. Tschulok docent la catedra de zoologie din Zürich „Die Deszendenzlehre“ (o carte cu temeuri istorico-critice, apărută în Jena a. 1922) un indicu clar, pentru începutul căderii moștenirii lui Darwin: căci Tschulok, cu toate că este un adept al învățaturii descendenței, și nu se îndoiește absolut de loc, că animalele și plantele existente azi s'au dezvoltat pas de pas în milioane de ani, trebuie totuși să considere această învățatură „ca o presupunere închipuță, care nu poate fi nici când dovedită prin experiență“. La fel A. Süs-sengut prin tratatul „Der jetzige Stand der Evolutionstheorien“ apărut în revista „Natur und Kultur“ 20 (1922/23) 7—10, arată că după Iohannsen prima autoritate în domeniul experiențelor privitoare la atavism „Genetica n'a descoperit absolut nici un fapt, care ar putea servi de razem ideilor lui Lamark“, ci experimentele din contră au subminat temelile teoriei Darwinice.

Rich. Grütz-macher, colaboratorul lui Fleischmann la opera mai sus amintită își încheie cercetările prin sentința: ideea evoluției nu este rezultatul unei cugetări strict științifice; căci s'au făcut unele constatări sigure, cărora nu se potrivește noțiunea evoluției p. 187.

Și în domeniul Ethnologiei în timpul mai nou principiul evoluționismului a fost aspru combătut de R. H. Lowie „Primitive Society“, New-York 1920 și E. Nordenskiöld, „Eine geographische und ethnographische Analyse der materiellen Kultur zweier Indianerstaemme in El Grau Chaco“, Göteborg 1918.

Mai există numai singuriți deg. Fr. Krause „Die Kultur der kalifornischen Indianer in ihrer Bedeutung für die Ethnologie und nordamerikanische Völkerkunde“ Leipzig 1921, cari mai susțin în parte evoluționismul.

P. Wilh. Schmidt „Die Abwendung vom Evolutionismus und die Hinwendung zum Historizismus in der Amerikanistik“ Anthropos 16, 17 (1921/22) p. 487—519, poate susține la fine: „Evoluționismul pe întreaga linie este înfrânt. Lipsa de temei, insuficiența evoluționismului de a ne da într'adevăr o metodă norocoasă pentru deslegarea problemei etnologice, a fost recunoscută de etnologii de seamă, cari îl și abandonează“ conf. Koppers „Völker und Kulturen Regensburg 1923“.¹⁾

(Va urma).

Muntean

¹⁾ N. P. Roydestvenschi „Apologetica creștină“ p. 244.

²⁾ cf. Dr. V. Suciū „Teologia dogmatică“ vol. I. p. 283.

³⁾ cf. F. Detlex „Creștinismul și Studiul Naturii“ trad. de L. Negoiaș și N. Donos ed. II. pag. 136.

¹⁾ cf. Specht „Lehrbuch der Apologetik“ p. 155.

CONFERINȚE PREOȚEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE

Conferința misionară a tractului Bistrița.

Ca întotdeauna și'n primăvara aceasta în ziua de 19 Martie 1929, preoțimea tractului Bistrița și-a ținut conferința misionară în orașul Bistrița. În legătură cu dispozițiile anterioare, luate de Vener. Consiliu Eparhial, de data aceasta întrunirea noastră a avut caracterul de conferință pur misionară, iar ca subiect, aplicarea sf. Liturghii mai înainte sfințite. S'a ales tocmai acest subiect la dorința unor preoți de a introduce în parohiile lor acest serviciu divin și din trebuința clarificării unor părți mai mistice a serviciului, pentruca toți să aibă puțința introducerii ei în parohiile lor.

Conform ordinei de zi, la ora 9 a. m. preoțimea se întrunește în scunda — dar bine îngrijita capelă ortodoxă, unde după mărturisirea preoților se începe serviciul sf. Liturghii mai înainte sfințite, săvârșită de preoții M. Georgiu, I. Buzdug și subseminatul. Predica o rostește pr. I. Buzdug, având drept punct de mănecare, taina mărturisirii și aplicarea ei în viața pastorală.

Premersse aceste preoțimea se adună în sala „Cercului cultural“, unde președintele P. C. protopop-stavrofor Grig. Pletosu cu obicinuita-i vervă oratorică, deschide ședința, îndemnând și stăruind în împlinirea cu sfințenie a chemării noastre de părinți sufletești. Se deschide discuție liberă asupra felului aplicării și în parohii a sf. Liturghii mai înainte sfințite. La această discuție preoțimea a luat parte activă și prin propunerile feliurite însoțite de deslegările canonice și practice a celor mai luminați, s'a ajuns la un rezultat satisfăcător, urmând ca fiecare slujitor să-și pună în practică cele auzite. O chestiune mai grea întru aplicarea acestui punct ar fi, strana, știut fiind lipsa multor elemente corăspunzătoare. Totuși o muncă stăruitoare și cu dragoste curată va putea deslega și acest nod gordian.

Un alt punct însemnat al conferinței a fost tema dată de Vener. Consiliu Eparhial: „Situația religioasă-morală a parohiei“. A fost lucrată de toți membrii conferinții, iar în plen și-au cetit lucrarea

preoții: I. Pașcu, I. Suceava, V. Câdea și Ierom. Constantinescu. Ca urmare a discuțiilor în legătură cu unele moravuri rele generale, conferința și-a exprimat dorința ca cei în drept să ia măsuri de a împiedeca căsătoria tinerilor înainte de 24 ani și ca preoțimea să fie pusă la adăpost în ce privește grijurile vieții prin o retribuție demnă din partea Statului ca așa să-și poată împlini mai bine frumoasa datorie de educatori ai caracterelor morale.

Se mai discută unele chestiuni pastorale și apoi se comunică anumite ordine ale Vener. Consiliului Eparhial, după cari președintele mulțumind pentru demna discuție a ordinei de zi, închide ședința. La invitarea adm. paroh. Constantinescu, se hotărăște ținerea conferinții de toamnă în parohia Caila.

Pr. T. Ciuruș.

*

Conferința preoțească din Vurpăr.

Adevărată zi de sărbătoare și înălțare sufletească a fost în parohia Vurpăr în ziua de Intrarea în bis. a Maicei Domnului, când s'a ținut conferința preoțească a tractului Alba-Iulia. Încă din ajun s'au adunat un număr de 18 preoți.

În biserica bine îngrijită și cu o pictură cum rare mai sunt în bisericile noastre, — Preoțimea s'a adunat să servească vecernea în sobor mulțimii adunate la sunetul clopotelor. La sfârșitul vecernei păr. Gheaja ține predică despre sfânta taină a pocăinței, arătând măreția acestei taine sfinte. Aducând mai multe exemple de pocăință din sf. Evanghelie cari au aflat nemărginita îndurare a Mântuitorului Isus Cristos, așa și noi cu credință să ne apropiem și mărturisim faptele noastre aceluiaș Mântuitor, care se află iarăși de față în apropierea noastră. Îndemnat de cuvintele frumoase ale părintelui se mărturisește poporul și împreună cu el și preoțimea.

Seara a avut loc în casa preotului V. Stanca conferința preoțească, unde păr.-protopop Alexandru Baba a deschis ședința printr'un cuvânt către preoțime. Arătându-și mulțumirea că s'au adunat în număr așa de frumos îi îndeamnă la muncă neobosită pentru binele bis. și aneamului. Îmbogățindu-și cunoștințele prin învățatura Mântuitorului și din fața altarului, precum și cu orice ocazie binevenită să propovădu-

iască izvorul nesecat al acestei învățături să ridice poporul la un nivel de cultură și morală mai înaltă și mai rodnică în fapte bune.

Aduce mulțumiri dl prof. de religie Sofron Vlad și Bucersan, cari s'au prezentat să conferențeze poporului, aducându-le totodată laude pentru râvna de muncă nu numai în școală elevilor, ci și în mijlocul poporului dela sate. Se discută apoi diferite chestiuni, asupra cercurilor religioase și asupra rezultatului bun ce-l au. La cina care a urmat pr.-protopop a toastat pentru P. S. Sa Episcopul nostru care este reorganizatorul eparhiei noastre.

După cină se continuă conferința dlui prof. de religie Sofron Vlad, conferențiază despre *Problema unirii bisericilor*, care acum după război a devenit o problemă de discuție în lumea întreagă. Incepe cu soborul dela Niceia anul 325, cum atunci s'au adunat sf. părinți din întreagă lumea, iar biserica era una după cum unul a fost și întemeietorul ei Isus Cristos și de atunci atâtea fărâmituri de credință s'au făcut, unii mai apropiați alții mai depărtați dela adevărul dat de Isus Cristos. Acum după 1600 ani la Stocholm s'a încercat de a se face o reunire între biserici, ca după cum au început să lucreze la înfrățirea popoarelor capii mari ai statelor, tot așa și biserica trebuie să-și dea obolul său pe acest teren. Acest lucru s'au făcut la îndemnul misionarilor tuturor confesiunilor și care dorință se desprinde din voința tuturor de a face o unire între biserici. Dovadă avem pe patriarhul Constantinopolului, propune în anul 1920 o ligă a bisericilor. Papa a dat o enciclică; iar protestanții au dat dovadă despre aceasta dorință în mărețele congrese dela Stocholm și Lausanne.

După ce arată deosebirea dintre catolici, protestanți și ortodocși, arată care este confesiunea cea mai apropiată de învățătura Mântuitorului și care a păstrat-o în puritatea ei, și după cum spune și dovedește că catholicismul a adaus unele inovații, iar protestantismul au eliminat din ele (tradiția, tainele etc.), pe când biserica ortodoxă a păstrat-o în puritatea ei, ca și în primele VIII. veacuri. Spune ca încheiere, că dacă s'ar face o unire a bisericilor, numai pe învățătura bisericii ortodoxe ar

putea fi așezată și citează această părere pe scrierile mai multor autori străini, cari numai prieteni ai ortodoxismului nu-i putem numi, totuși ei aprobă acest lucru în scrierile lor. Inchee cu îndemnul către preoțimea ortodoxă de a se pune pe muncă, ca să ajungă la frumoase rezultate în viitor.

În numele preoțimii păr.-protopop mulțumește conferențiarului pentru că a pus preoțimea noastră în curent cu această problemă și totodată i-a înmulțit și îmbogățit cunoștințele cu multe lucruri frumoase. După lungi și frumoase discuții ședința se încheie la orele 11½ p. m. În ziua de Intrarea Maicii Domnului se servește liturghia în sobor, adunându-se mulțime multă de popor, predică păr. L. Muntean despre sf. taină a Euharistiei, arătând însemnătatea acestei sf. taine, poporul se împărtășește și astfel cu sufletele mângăiate se îndreaptă spre casele lor.

La ora 2 p. m. se începe conferința poporală, făcând deschiderea pr.-protopop îndemnând poporul să țină și de acum înainte la biserică cu aceiaș credință tare ca strămoșii lor să nu se lase seduși de oameni răătăciți, cari vreau să dărâme această instituțiune sfântă care e biserica. Urmează cu conferința despre „Formarea și organizarea bis. la români“ de S. Vlad. Și astfel poporului să mai împart broșuri educatoare și rămâne cu impresii cât se poate de bune, cu o mulțime de cunoștințe frumoase.

Pr. Stefan Jurca.

Cârciume bisericesti gr.-cat.

În darea de seamă despre Adunarea noastră eparhială, apărută în nr. 99 al ziarului „Universul“ din 2 Maiu c., în cadrul raportului secției bisericesti, se raportează că am făcut următoarea afirmațiune: „Bisericile greco-catolice își au cârciumele lor... bisericesti“.

Fiindcă corespondentul din Cluj al „Universului“, nu a înregistrat și faptele pe baza cărora am pronunțat această afirmațiune, — mă simt dator, pentru lămurirea celor vizați, să dau următoarele lămuriri întregitoare:

În raportul secției bisericesti se spunea la cap. 10. Alcoolismul, că „pe teritoriul eparhiei (Cluj) sunt în total 1789 cârciume,

cu 579 proprietari ortodocși, 455 străini și 755 ovrei. Au scăzut proprietarii ortodocși cu 1, cei străini cu 24, iar ovreii au sporit cu 43." Unul dintre membrii adunării a întrebat cum se poate de a sporit numărul cârciumarilor evrei. Luând cuvântul am spus că aceasta se datorește în parte și faptului că o parte din cârciumele dela sate fiind comunale, se dau în arândă prin licitație, și Ovreii ca mai pricepuți în această meserie, ajung arândatori în locul cârciumarilor români falși, sau nepricepuți în acest comerț. Am adăugat că în inspecțiile ce le-am făcut pe Valea-Someșului, din jos de Dej, am văzut, pe lângă cârciume comunale sau ovreești și cârciume bisericesti, proprietatea parohiilor greco-catolice. În comuna Vad, de pildă, are pusă și firmă: „*Crjma bisericii gr.-cath. din Vad*“. Cârciume proprietatea bisericilor unite mai sunt în comunele Cetan, Coplean, Valea-Groșilor și Câțcău, și probabil mai sunt și în alte comune. Aceste cârciume bis. gr.-cath. sunt de câțiva ani, ca tot atâtea fructe ale menajării politice. Nici preoții cari au obținut brevetele, nici protopopii, cu atât mai puțin Consistorul din Gherla, n'au observat această rușine, de a exploata însași bisericile patima de băutura alcoolică a enoriașilor lor. Ori poate toți preoții din aceste parohii în entuziasmul lor pastoral cu deviza „scopul scuză mijloacele“, confundă noțiunea de *spirit* cu cea de *spirt*? De-odată nu se poate servi la doi domni, și lui D-zeu și diavolului.

D. Antal

ACADEMIA TEOLOGICĂ

în propagandă religioasă.

Ziua de Duminecă, 5 Maiu a. c., a fost pentru credincioșii noștri din comuna *Războieni*, un prilej de deosebită reculegere și înălțare sufletească. Studenții Academiei noastre teologice, grupați în cadrele soc. lor studentești „Credința ortodoxă“ și călăuziți de decanul Acad. *Dr. I. Vască*, cons. ep. și prof. *Dr. V. Sava* și prof. *Dr. V. Petrașcu*, au contribuit la desăvârșirea sărbătorii de Duminecă în comuna susnumită.

Programa prestațiunilor artistice a fost următoarea:

a) La sf. Liturghie, oficiată în sobor de

profesorii Acad. și preotul local *G. Onițiu*, răspunsurile au fost date în mod ireproșabil de corul teologilor sub conducerea dlui prof. *Dr. V. Petrașcu*, iar predica festivă a fost rostită de decanul Acad. *Dr. I. Vască*.

b) După vecernie, la orele 3 $\frac{1}{2}$ p. m. s'a dat o șezătoare populară în localul școlii primare. Au fost executate mai multe cântări frumoase și potrivite pentru popor. Stud. anului IV, *Isidor Todoran* a vorbit apoi în cadrele unei instructive conferințe despre rătăcirile și scăderile sectarilor și despre rostul și menirea bisericii noastre stfămoșești, singura chemată să ne mântuiască și să ne mângăie. Poporeni adunați au profitat mult din cele auzite. Tema a fost bine tratată și expusă pe înțelesul poporului. Șezătoarea a fost deschisă și încheiată cu cuvinte religioase și de mulțumire față de cei prezenți de către decanul Academiei.

c) La orele 9 $\frac{1}{2}$ seara a urmat un concert, compus din 12 coruri, de cuprins religios, național și parohial, executate cu multă precizie de corul stud. teol. sub conducerea dlui prof. *Dr. V. Petrașcu*, *C. Sevicu* și *Iacob Bratu*. A fost prezent un public select, întrunind tot ce avea mai de samă ca intelectuali, fără deosebire de confesiune, atât din loc, cât și din Uioara s'au alte comune învecinate. Nu a lipsit nici protop. tractual, dl *R. Popa* ca și mai mulți preoți împreună cu familiile lor. După concert a urmat o modestă serată.

Reușita serbării a fost deplină, grație sprijinului și concursului dat de toți oamienii de bine din comună. Indeosebi pâr. *G. Onițiu*, element tânăr și zelos al Bisericii noastre, a dat dovadă de multă supunere și dragoste pentru promovarea intereselor parohiei ce o păstorește ca și a misiunii de refacere morală ce o are de îndeplinit în ogorul credinții noastre stfămoșești pe acele locuri.

Rap.

Concordatul a fost depus pe biroul senatului pentru ratificare. E cel mai frumos cadou ce'l oferă guvernul bisericii noastre din prilejul comemorării a zece ani dela întregirea neamului!

Predică în Catedrală. Duminică, în 2 Iunie, va predica Pr. P. Curea, prof. de relig.

Știri personale. Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Nicolae Ivan, în ziua de Sâmbătă, 18 Mai, va pleca la Alba-Iulia pentru a lua parte la serbările comemorative ce vor avea acolo loc în ziua de 20 Mai. P. Sf. Sa va fi însoțit de prot. Dr. Sebastian Stanca, cons. eparhial, Dumitru Antal, rev. eparhial, N. VasIU, protopopul Clujului, Laurențiu Curea, secr. eparhial, arhidiaconul Dr. I. Vască, decanul Academiei teologice. Din Alba-Iulia P. Sf. Sa va pleca la București la ședințele Sf. Sinod și ale comisiunii pentru întocmirea proiectului de lege pentru salarizarea preoțimei, a cărei președinte este.

Un oaspe distins. Prea Sf. Sa Episcopul Lucian al Romanului, de câteva zile este oaspele Episcopului nostru, cu care împreună va merge și la serbările comemorative dela A.-Iulia. În timpul cât a stat în Cluj, P. Sf. Sa a vizitat mai multe instituțiuni, între cari și pe ale eparhiei noastre.

Inspecție. În ziua de 6 I. c. P. Sfinția Sa Episcopul nostru Nicolae, însoțit de revizorul eparhial a inspectat parohia centrală din Bistrița, îndeosebi lucrările de zidire a bisericii. Intovărășit de prot. Grigore Pletosu, pr. V. Mureșan, Dr. V. Pahone, Dr. I. Lazar, At. Bejan, membrii în Adunarea eparhială, a vizitat zidirea bisericii celei noi, rămânând foarte mulțumit atât de poziție, cât mai ales de proporțiile armonioase și practice ale bisericii. Lucrările bisericii se continuă și'n anul acesta, vor ajunge să o pună sub coperiș. Pentru cele realizate până acum P. Sf. Sa a felicitat călduros pe venerabilul protopop-stavrofor Gr. Pletosu, dorindu-i și zile multe ca să o vadă isprăvită și sfințită. Însoțit de aceiași a vizitat biserica ce se clădește în Bistrița-Bârgăului, biserica mare și frumoasă care e pusă sub coperiș și'n bună parte tincuită pe dinafară. Lucrările din lipsă de fonduri stagnează, se nădăjduște ca în anul viitor să se termine. La această vizită a fost de față preotul local Aurel Monda, care a dat toate informațiunile rețerate. Intorși în Bistrița, toți au fost oaspeții dnei și dlui Dr. V. Pahone. La masă dsa a mulțumit P. Sf. Sale pentru onoa-

rea ce a făcut parohiei Bistrița prin această vizită. P. Sf. Sa încă le-a mulțumit, urându-le spor și întărire. — Seara s'a reîntors la reședință.

O serbare pioasă. Parohia Alba-Iulia Maieri în locul Antimisului vechiu a primit altul nou dela Prea Sfinția Sa Domnul Episcop Nicolae Ivan. Parohul locului, protopopul onorar Florian Rusan, Duminica trecută după terminarea Sfintei Liturghii a spus ambele Antimise în biserică spre vedere și după o cuvântare în care a arătat însemnătatea Antimisului și trecutul bisericii noastre de acolo în legătură cu sfântul Antimis, pe care timp de 134 de ani s'a săvârșit Sfânta Liturghie, credincioșii vădit emoționați cu sfânta evlavie s'au despărțit de acel Antimis, închinându-se și făcând câte trei metanii fiecare au sărutat sfintele Antimise.

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 3197—1929.

Mulțumită publică.

Credincioșii din Feneș, protopopiatul Abrud, la inițiativa preotului *Iosif Magda*, au colectat suma de 10.000 Lei pentru zidirea catedralei noastre. Publicăm aci numele dăruitorilor, cărora și pe această cale le exprimăm mulțumită pentru jertfa lor marimonioasă. — Au dăruit:

Biserica ort. rom. Feneș, 2000 Lei; Iosif Magda, preot, în memoria fiului său Remus, căzut în războiu, 1000 Lei; Vasilie Filip, comerciant, cu soția sa Aurora n. Magda, 1000; Nicolae Romoșan cu soția sa Ana, în memoria soțului I. și a părinților ei, 1000; Petru Cordeș, în memoria fiului său Ioan, căzut în războiu, 1000; Cooperativa pentru exploatarea de păduri din Feneș, 700 L.; Asinefta Cioce și nepoții săi Gheorghe Aron și soția sa Maria, 500; Iustin Gordeș, 500; Ioan Lupu, 500; Reuniunea femeilor pentru înfrumusețarea bisericii din Feneș, 250 Lei; Savu Albescu, pictor; Laura Sturza, învățătoare; Iordache Popa, învățător; Vasilie Giușcă, pantofar; Ioan Olaleu, cantor; Mihailă Vodă, epitrop; Ioachim Todorescu, brigadir silvic; Nicolae Stanciu, președ. composesoratului; Eva Tomuș I. Gheorghie și Petru Giredea Călăteanu, câte 100 Lei; Nicolae Cociobea, brig. silv. de cerc; Emilian Ittu; Ioan Pușcău; Petru Tudriciu; Avram Tomuș; Petru Aron; Trifon Cărăbet; Pavel Aron și Ionuț Romoșan, câte 50 Lei; Simion Bota și Vasilie Todorescu, câte 30 L.; Ioachim Romoșan și Dumitru Stanciu, câte 20 Lei.

Total	. 10.000 L.
Colecta anterioară	. 4,378.368 L.
Totalul general	. 4,388.368 L.

Cluj, la 26 Aprilie 1929.

Consiliul Eparhial